

**PWYLLGOR SAFONAU
CYNGOR GWYNEDD
ADRODDIAD BLYNYDDOL
2012/2013**

RHAGAIR GAN Y CADEIRYDD

[i ddilyn]

Gwilym Ellis Evans
Cadeirydd Pwyllgor Safonau Cyngor Gwynedd

Drafft

RHAGAIR GAN Y SWYDDOG MONITRO

[i ddilyn]

Dilys A Philips
SwyddogMonitro
Cyngor Gwynedd

Drafft

AELODAU'R PWYLLGOR

Er bod y Pwyllgor Safonau yn un o bwyllgorau Cyngor Gwynedd, mae'n cynnwys mwyafrif o aelodau sydd heb unrhyw gysylltiad â'r Cyngor neu lywodraeth leol ('Aelodau Annibynnol'). Mae hefyd yn cynnwys aelod sy'n cynrychioli buddiannau cynghorau tref/cymuned ('Aelod Pwyllgor Cymunedol'), yn ogystal â thri aelod etholedig o Gyngor Gwynedd.

Aelodau Annibynnol

Gwilym Ellis Evans

Mae Gwilym yn byw yn Nolgellau lle y bu'n rhedeg busnes modurdy am bron i 40 mlynedd. Mae wedi gwasanaethu ar sawl tribiwnlys, yn cynnwys Tribiwnlysoedd Diwydiannol ac Apeliadau Gwasanaethau Cymdeithasol. Mae'n gwasanaethu ar Dribiwnlys Apêl Prasio Gogledd Cymru ar hyn o bryd. Mae hefyd yn Gadeirydd CAB Gwynedd a De Môn ac yn gwasanaethu ar Bwyllgor Ymgynghorol CAB Meirionnydd. Mae hefyd yn aelod o Gwrp Lliwio Partneriaeth Economeg Gwynedd ac yn Ymddiriedolwr Age Concern Gwynedd a Môn.

Samindre (Sam) W. Soysa

Mae Sam yn byw yn Harlech ac yn gweithio fel Ymgynghorydd Iechyd a Diogelwch yng Ngogledd Cymru. Mae wedi gweithio mewn nifer o uwch swyddi rheolaethol a busnes dros yr 20 mlynedd diwethaf, gan gynnwys saith mlynedd gyda Gweinyddiaeth Ynni Seland Newydd. Mae'n is-gadeirydd ac ymddiriedolwr/cyfarwyddwr C.A.B. Gwynedd a De Ynys Môn ac yn gwasanaethu ar Bwyllgor Ymgynghorol C.A.B. Meirionnydd. Mae hefyd yn gwasanaethu fel aelod annibynnol ar Bwyllgorau Safonau Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri ac Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru.

Linda Byrne

[manyllion a llun i ddilyn]

Margaret E Jones

[manyllion a llun i ddilyn]

Einir Young

[manylion a llun i ddilyn]

Aelod Pwyllgor Cymunedol

Cynghorydd David Clay

Mae David wedi bod yn aelod etholedig o Gyngor Tref Abermaw ers 25 mlynedd ac wedi bod yn gadeirydd ar bedwar achlysur gwahanol. Ar hyn o bryd mae'n gadeirydd Pwyllgor Ardal Meirionnydd Un Llais Cymru. Cyn ymddeol bu'n cadw gwesty yn Abermaw am 30 mlynedd ac 'roedd yn aelod gweithgar o Gyngor Twristiaeth Canolbarth Cymru ac yn Gyfarwyddwr Partneriaeth Twristiaeth Canolbarth Cymru.

Aelodau Cyngor Gwynedd

Cynghorydd Eryl Jones-Williams

Mae Eryl yn newyddiadurwr llawrydd wedi lled-ymddeol ac wedi cynrychioli Dyffryn Ardudwy a Thalybont ar Gyngor Gwynedd ers 2008. Mae'n gynghorydd tref a chymuned ers blynnyddoedd ac wedi gwasanaethu fel Maer a Chadeirydd. Mae'n cymryd rhan weithgar yn y maes hawliau anabledd ac yn is-gadeirydd Grŵp Mynediad Meirionnydd yn ogystal ag aelod o Fforwm Mynediad De Eryri a Chyngor Cymuned GIG Prifysgol Betsi Cadwaladr. Ar hyn o bryd mae'n gadeirydd Pwyllgor Trwyddedu Canolog Gwynedd, lle mae gallu tynnu ar ei brofiad fel cyn drwyddedai. Mae cyn-ddyfarnwr pêl-droed Cymru ei ddiddordebau yn cynnwys golff yn Harlech Brenhinol Dewi Sant a Dolgellau.

|

Cynghorydd Charles Wyn Jones

[manylion a llun i ddilyn]

Cynghorydd Michael Sol Owen

[manylion a llun i ddilyn]

Drafft

GWAITH Y PWYLLGOR

Prif swyddogaeth y Pwyllgor yw hyrwyddo a chynnal safonau ymddygiad uchel ymysg aelodau a'u cynorthwyo i gadw at y Cod Ymddygiad. Mae'n gyfrifol am wneud hyn ymysg aelodau Cyngor Gwynedd a chynghorau cymuned a thref y sir.

Mae'r Pwyllgor hefyd yn gyfrifol am ystyried a phenderfynu ar gwynion a gyfeirir ato gan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru fod aelodau wedi torri'r Cod Ymddygiad.

Mae hefyd yn ystyried ceisiadau a wneir gan aelodau am ollyngiadau i'w galluogi i gymryd rhan mewn trafodaethau er bod ganddynt fuddiant sy'n rhagfarnu o dan y Cod.

Y llynedd ychwanegwyd Polisi Rhoddion a Lletygarwch Aelodau Cyngor Gwynedd at gylch gorchwyl y Pwyllgor.

Rhaglen Waith y Pwyllgor

Gellir gweld Rhaglen Waith y Pwyllgor fel Atodiad i'r adroddiad hwn.

Aelodaeth

Mae naw aelod ar y Pwyllgor Safonau, sef

- 5 'Aelod Annibynnol' (h.y. aelodau sydd heb unrhyw gysylltiad â llywodraeth leol)
- 1 'Aelod Pwyllgor Cymunedol' sy'n aelod o un o gynghorau cymuned Gwynedd (ond heb fod yn aelod o Gyngor Gwynedd)
- 3 aelod etholedig o Gyngor Gwynedd.

Gwelwyd newid sylweddol yn aelodaeth y Pwyllgor yn ystod y flwyddyn. Yn dilyn yr etholiad llywodraeth leol ym mis Mai 2012 penodwyd y Cyng. Eryl Jones Williams am ail dymor a phenodwyd y Cynghorywr sirol Charles Wyn Jones a Michael Sol Owen am y tro cyntaf. Yn dilyn dirwyn i ben dymhorau swydd dau aelod annibynnol ac ymddiswyddiad un arall, penodwyd Margaret Jones, Linda Byrne a'r Dr Einir Young i'r Pwyllgor.

Goddefiadau

Mae'r Cod Ymddygiad i Aelodau yn darparu na all cynghorydd gymryd rhan mewn trafodaeth os oes ganddo/i 'fuddiant sy'n rhagfarnu'. Serch hynny mae gan aelod yr

hawl i wneud cais i'r Pwyllgor am ganiatâd i gymryd rhan er bod ganddo/i'r buddiant yma, h.y. goddefiad.

Ystyriodd y Pwyllgor dri cais am oddefiad yn ystod y cyfnod yma:

Natur y buddiant	Penderfyniad y Pwyllgor
Roedd yr aelod yn denant i ymgesiydd am ganiatad cynllunio (yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol)	Caniatau (siarad yn unig - dim hawl pleidleisio bethbynnag)
Aelod o bwyllgor rheoli neuadd bentref – cyngor cymuned i drafod ariannu neuaddau pentref yr ardal.	Caniatau
Merch yr aelod yn brifathrawes dros dro ar ddwy ysgol gynradd yn ardal dwyrain Ysgol y Gader – roedd trafodaethau ar ad-drefnu addysg gynradd yn yr ardal honno.	Caniatau i'r aelod gymryd rhan mewn trafodaethau lleol a rhai anffurfiol ond goddefiad ddim yn ymestyn i gyfarfodydd ffurfiol o fewn y Cyngor.

Honiadau yn erbyn aelodau

Hysbyswyd y Pwyllgor o'r penderfyniadau canlynol gan yr Ombwdsmon ar honiadau o dorri'r cod ymddygiad :

Honiad o dorri'r Cod Ymddygiad	Penderfyniad yr Ombwdsmon
Defnyddio ei safle fel cynghorydd yn amhriodol	Peidio ymchwilio
Dwyn anfri ar ei swydd	Peidio parhau gyda'i ymchwiliad
Peidio datgan buddiant	Bod yr aelod wedi torri'r cod ymddygiad drwy fethu datgan buddiant ond nad oedd angen cymryd unrhyw gamau pellach yn yr amgylchiadau.
Ymddygiad annerbyniol tuag at gyd-aelod	Dim tystiolaeth o dorri'r cod
Anfon e-bost at bapur newydd yn gwneud honiadau anghywir am bolisiau	Peidio ymchwilio

Ymosod yn eiriol ar aelod o'r cyhoedd ac wedi ceisio ei fychanu mewn man cyhoeddus	Gallai ymddygiad yr aelod dorri'r cod ond nid oedd o'r farn y byddai pwyllgor safonau yn rhoi cosb yn yr amgylchiadau.
Peidio datgan buddiant	Peidio ymchwilio
Peidio datgan buddiant	Peidio ymchwilio

Cyfieiriodd yr Ombwdsmon un honiad at y Pwyllgor Safonau am benderfyniad:

Honiad o dorri'r Cod Ymddygiad	Penderfyniad y Pwyllgor
Gwneud honiadau di-sail am yr achwynydd ar ei flog.	Gwahardd y Cynghorydd rhag bod yn aelod o Gyngor Gwynedd am gyfnod o dri mis

Fforwm Pwyllgorau Safonau Gogledd Cymru

Mae Fforwm Pwyllgorau Safonau Gogledd Cymru yn rhoi'r cyfle i gynrychiolwyr o holl bwyllgorau safonau awduroadau'r gogledd gyfarfod. Pwrpas y fforwm yw galluogi pwyllgorau safonau'r ardal i drafod a rhannu syniadau, arferion da ac adnoddau, ac hefyd gyflwyno barn ar y cyd ar y lefel genedlaethol. Mynychir cyfarfodydd y Fforwm gan gynrychiolwyr o blith aelodau'r pwyllgor (fel arfer y Cadeirydd a/neu yr Is-gadeirydd) a swyddogion. Eleni bu'r Fforwm yn allweddol yn y broses o drefnu Cynhadledd Safonau Cymru 2013 a gynhaliwyd yn Llandudno ym mis Ebrill 2013.

Protocol Rhoddion a Lletygarwch i Aelodau

Fel rhan o'i waith o hyrwyddo safonau ymddygiad uchel o fewn y Cyngor, edrychodd y Pwyllgor Safonau ar y protocol, gan gynnig rhai diwygiadau iddo. Derbyniwyd y diwygiadau hyn gan y Cyngor Llawn fabwysiadodd y Protocol diwygieidig fel rhan o gyfansoddiad y Cyngor.

Ymgynghoriadau

Yn ei gyfarfod ym mis Ionawr 2013 ymatebodd y Pwyllgor i'r ymghyngoriad gan Lywodraeth Cymru ar Fil Llywodraeth Leol (Democratiaeth) Cymru mewn perthynas a'r agweddau hynny oedd yn ymwneud a phwyllgorau safonau. Ystyriodd ac ymatebodd hefyd i lythyr oddi wrth y Gwenidog Llywodraeth Leol a Chymunedau ynglyn â Fframwaith Foesebol Llywodraeth Leol.

Hyfforddiant ar y Cod ymddygiad

Penderfynodd y Pwyllgor ar y materion canlynol:

- Rhoi blaenoriaeth i ddarparu hyfforddiant ar y Cod Ymddygiad i gynghorwyr sir oedd heb fynychu'r hyfforddiant a gynigiwyd fel rhan o'r drefn gyflwyno yn dilyn etholiadau mis Mai 2012.
- Cynnig sesiwn adnewyddu yn flynyddol i'r holl gynghorwyr sir, gan edrych ar ffyrdd gwahanol o ddarparu'r hyfforddiant.
- Cynnig sesiynau penodol ar gyfer Clercod Cynghorau Tref a Chymuned gan fonitro sut mae'r hyfforddiant gydag Unllais Cymru yn symud yn ei flaen.
- Cynnig sesiwn wedi ei theilwrio ar gyfer aelodau'r Pwyllgor Safonau.
- Bod angen ystyried dulliau gwahanol a mwy arloesol o gyflwyno hyfforddiant yn gyffredinol.
- Gofyn i'r Gweinidog Llywodraeth Leol a Chymunedau gynnwys amod yn y cod bod rhaid i bob cynghorydd dderbyn hyfforddiant ar y Cod Ymddygiad.

Pwyntiau Cyswllt Defnyddiol

- **Dilys Phillips, Swyddog Monitro / Siôn Huws, Rheolwr Cydymffurfiaeth ac Iaith**
Cyngor Gwynedd, Stryd y Jel, Caernarfon, LL55 1SH,
E-bost: SionH@gwynedd.gov.uk Ffôn: (01286) 679168 Gwefan: www.gwynedd.gov.uk
- **Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru** - www.ombwdsmon-cymru.org.uk
- **Panel Dyfarnu Cymru** - www.paneldyfarnucymru.org.uk

RHAGLEN WAITH Y PWYLLGOR SAFONAU

28 Ionawr, 2013

- Adroddiad ar honiadau yn erbyn aelodau
- Cofnodion Fforwm Cadeiryddion ac Is-gadeiryddion Gogledd Cymru
- Adroddiad ar hyfforddiant
- Deddfwriaeth ar Hybu Democratiaeth Leol (*yn ddibynnol ar y cyfnod ymgynghori*)
- Cysylltiadau gyda chynghorau cymuned a thref

8 Ebrill, 2013

- Adroddiad ar honiadau yn erbyn aelodau
- Cofnodion Fforwm Cadeiryddion ac Is-gadeiryddion Gogledd Cymru
- Rhaglen Waith y flwyddyn i ddod
- Adroddiad blynyddol drafft y Pwyllgor Safonau

Gorffennaf, 2013 (dyddiad i'w bennu)

- Adroddiadau ar honiadau yn erbyn aelodau
- Cofnodion Fforwm Cadeiryddion ac Is-gadeiryddion Gogledd Cymru
- Adroddiad Blynyddol yr Ombwdsmon
- Adborth o'r Gynhadledd Safonau

Cynnwys eitem benodol ar y rhaglen waith i drafod yr holl faes cyfryngau cymdeithasol a sut mae cynghorwyr yn gwneud defnydd ohonynt.

Bod modd i aelodau'r pwyllgor hwn fynychu unrhyw gyfarfodydd o'r Cyngor fel arsylwyr a'u bod yn derbyn linc ar gyfer pob rhaglen sy'n cael ei chyhoeddi.

Anfon rhestr o ddyddiadau a lleoliadau'r Pwyllgor Cynllunio i aelodau'r pwyllgor hwn fel y gallent fod yn bresennol pan fydd y pwyllgor yn cyfarfod yn eu hardal.